

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1927

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 107

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Θρησκεία καὶ Ἐκκλησία

Ἄρθρον 1.

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἀναποσπαστως ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κοινοσταντινουπόλει Μεγάλῃς καὶ πάσης ἄλλῃς ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρσιλεύτως, ὡς ἐκείνη, τοὺς ἱεροῦς, ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλῃς Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα, καὶ διοικεῖται ὑπὸ ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ἄλλων τῶν θρησκειῶν ὑποκείνται εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἣν καὶ οἱ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας.

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος.

Τὰ τῆς λατρείας πάσης γνωστῆς θρησκείας τελοῦνται ἐλευθέρως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρησιμὰ ἤθη. Ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται.

Τὸ κείμενον τῶν Ἁγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοιώτως. Ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις αὐτοῦ ἀνεῖ τῆς προηγούμενης ἐγκριθεῖσας τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται ἀπολύτως (*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Μορφή καὶ βᾶσεις τοῦ Πολιτεύματος

Ἄρθρον 2.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εἶναι Δημοκρατία. Ἀπασαί εἰ ἐξουσία ἀρχάζον ἀπὸ τὸ ἔθνος, ὑπάρχουν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀσπῶνται καθ' ὄν τρόπον ὀρίζει τὸ Σύνταγμα.

(*) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 1: «Ἐἰς τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ ἀρθροῦ 1 δὲν ἀντίκειται ἢ ἐν ταῖς Νέαις Χώρας καὶ τῇ Κοτῇ ὑφισταμένη ἐκκλησιαστικῇ κατάστασις».

Ἄρθρον 3.

Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διὰ τῶν ὑπευθύνων Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 5.

Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ Δικαστηρίων ἀνεξαρτήτων, ὑποκειμένων μόνον εἰς τοὺς νόμους (*). Αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκδίδονται καὶ ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Δημόσιον δίκαιον τῶν Ἑλλήνων

Ἄρθρον 6.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των. Εἰς τὰς δημοσίας λειτουργίας εἶναι ὄρεκτοι μόνον πολῖται Ἕλληνες, πλὴν τῶν δι' εἰδικῶν νόμων εἰσαγομένων ἐξαιρέσεων.

Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ δημόσιος ὑπάλληλος εἰς μὴ νομοθετημένην θέσιν.

Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσουν κατὰ πρόσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Εἰς πολῖτας Ἕλληνες τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως ἢ παράσημοι, πλὴν τῶν μεταλλίων πολέμου, οὐτε ἀπενεμάνται, οὐτε ἀναγνωρίζονται (**).

Ἄρθρον 7.

Πάντες οἱ ἐπιτιμώμενοι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ἀπολαύουν ἀπολύτου προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας των ἀδιακρίτως.

(*) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 5: «Ἡ ἀληθὴς ἐννοία τῆς διατάξεως εἶναι «ὅτι τὰ δικαστήρια ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ ἐφαρμόζον νόμους, οὐκ ἔχοντες τὸ περιεχόμενον ἀντίκειται πρὸς τὸ Σύνταγμα».

(**) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 6: «Ἡ ἀληθὴς ἐννοία τοῦ ἀρθροῦ εἶναι «ὅτι εἰς κρατικὰς ὑπηρεσίας διορίζονται ὑπάλληλοι μόνον πολῖται Ἕλληνες, ἐφ' ὅσον κέκτηνται τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ἔξενοι δὲ μόνον ὅταν δι' εἰδικῶν νόμων ἐπιτρέπεται. Ἡ δὲ λέξις «πολίτης» καὶ εἰς τὸ ἀρθρον τοῦτο, ὡς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀρθρα, ἔχει τὴν ἐννοίαν τοῦ Ἑλλήνος ὑπηκόου, τοῦ ἔχοντος δηλαδὴ Ἑλληνικὴν ἠλικίαν, ἀδιακρίτως φύλου, ἢ ἡλικίας. Πολιτικὰ δικαιώματα εἰς τὰς γυναικὰς δίδονται ὡς ἀπονεμηθῶσι διὰ νόμον».

έθνικότητος, θρησκείας και γλώσσης. Εξαιρέσεις επιτρέπονται εις τὰς περιπτώσεις τὰς προβλεπομένας ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Δίκαιον.

Ἄρθρον 8.

Ἄδικη μὴ δὲν ἀπάγεται αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται, ἀνευ νόμου ἰσχύοντος πρὸ τῆς τελέσεως τῆς πράξεως. Βαρύτερα ποινὴ οὐδέποτε ἐπιβάλλεται μετὰ τὴν τελεσιν τῆς πράξεως.

Ἄρθρον 9.

Οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὀριζομένου εις αὐτὸν δικαστοῦ.

Ἄρθρον 10.

Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς κατάδικάζεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, ἀπελαύνεται, εκτοπίζεται ἢ ἄλλως πῶς περιορίζεται, εἰμὴ ὅποτεν και ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει.

Ἄρθρον 11.

Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἀδικήματος, οὐδεὶς συλλαμβάνεται οὐδὲ φυλακίζεται ἀνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμήν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως.

Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς προσάγεται εἰς τὸν ἀρμοδίον ἀνακριτὴν ἀνευ τινος ἀναβολῆς, τὸ βραδύτερον δὲ ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἀν δὲ ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου.

Ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει, ἐντὸς τεσσαράκοντα ὀκτὼ τὸ πλὴν ὡρῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς, εἴτε νὰ ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτὸ ἐντάλμα φυλακίσεως.

Ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται μέχρι πέντε ἡμερῶν, αἰτήσῃ τοῦ προσαχθέντος, ἢ ἐξ ἀνωτέρας βίας, βεβαιωμένης ἀμέσως δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου Δικαστικοῦ Συμβουλίου.

Παρελθούσης ἀπράκτου ἑκατέρας τῶν προθεσμιῶν τούτων, πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς, ὑπάλληλος εἴτε στρατιωτικὸς, ὀφείλει νὰ ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα.

Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται, διακόμενοι κατ' ἐξ ἑπαγγέλματος, ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατῆσει, ὑποχρεοῦνται δὲ καὶ εἰς τὴν ἀνῶρθωσιν πάσης ζημίας προσαγενομένης εἰς τὸν παθόντα καὶ ἰκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικῆς ποσοῦ, ὀριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν, οὐδέποτε δὲ κατωτέρου τῶν δέκα μεταλλικῶν δραχμῶν δι' ἑκάστην ἡμέραν.

Εἰδικὸς νόμος θέλει ὀρίσει τοὺς ὅρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους παρέχεται ἡ ἀποζημίωσις ἀπὸ τὸ Κράτος εἰς ἀδίκως προφυλακισθέντας ἢ καταδικασθέντας.

Ἡ προφυλακίσις δὲν δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν διὰ νόμου ὀριζομένων ὀρίων. (*)

(*) Ἐμπνευστικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 11: «Ἡ ἐπιβολὴ ἐννοικίας τῆς Συνταγματικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 11 ἀναφορικῶς μετὰ τὴν τιμωρίαν τῶν ὑπαρκτῶν διὰ παρανόμους κατακρατῆσεις εἶναι ὅτι δὲν εἶναι στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος ἢ δοῦλα προαίρεσις, ἀλλὰ ἀρκεῖ καὶ ἡ ἐπιβὴ γνώσις τῆς παρανόμου κατακρατῆσεως».

Ἄρθρον 12.

Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται πάντοτε τὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσῃ τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ ἐπ' ἐγγυήσῃ, ὀριζομένη διὰ δικαστικὸν βουλευματός, κατ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ὑπὸ τοῦ κατηγορομένου. Οὐδέποτε δύναται ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων, τούτων ἢ προφυλακίσις νὰ παραταθῇ πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἄρθρον 13.

Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἠσχύως καὶ ἀόπλως· μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύναται νὰ παρίσταται ἡ Ἀστυνομία. Αἱ ἐν ὑπαίθεσιν συναθροίσεις δύναται ν' ἀπαγορευθοῦν, ἀν ὡς ἐκ τούτων ἐπικηται κίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, κατ' ὃν τρόπον θέλει ὀρίσει ὁ νόμος.

Ἄρθρον 14.

Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπαγάγουν τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἀδειαν. Συνεταιρισμὸς δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ ἔνεκα παραβάσεως τῶν διατάξεων τῶν νόμων, εἰμὴ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 15.

Τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας εἶναι ἀπαραβίαστον. Οὐδεμία ἐρευνα ἢ εἰσοδος εἰς κατοικίαν ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει.

Οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τούτων τιμωροῦνται ἐπὶ καταχρῆσει τῆς ἐξουσίας τῆς Ἀρχῆς, ὑποχρεοῦνται δὲ καὶ εἰς πλήρη ἀποζημίωσιν τοῦ παθόντος, καὶ προσέτι εἰς ἰκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικῆς ποσοῦ, ὀριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, οὐδέποτε δὲ κατωτέρου τῶν ἑκατὸν μεταλλικῶν δραχμῶν.

Ἄρθρον 16.

Ἐκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφαρικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμοὺς τῶν, τῶν ὡν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλευθερός. Πι λογοκρισία, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον, ἀπαγορεύονται. Ἐξαιρετικῶς διὰ τῆς Κινηματογράφου δύναται νὰ ληφθοῦν προληπτικὰ μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς νεότητος. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐπιτύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, εἴτε μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαιρέσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἔνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, εἰς τὰς ἐπιδοτοῦ νόμου ὀριζομένας περιπτώσεις, ἔνεκεν ἀσέμνων δημοσιευμάτων, προσβαλλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδῶν· ἀλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως ὀφείλει καὶ ὁ Ἐπίσημος νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον καὶ τοῦτο ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως, ἄλλως ἢ κατάσχεσις ἀρεταὶ αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλευματος ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεδέν.

Ἐπιτρέπεται νὰ ληφθοῦν διὰ νόμου ἰδιαίτερα μέ-

τρα πρὸς καταπολέμησιν τῆς προσβαλλούσης τὰ δημόσια ἢ τῆς φιλολογίας καὶ προστασίαν τῆς νεότητος ἀπὸ δημοσίων θεαμάτων καὶ παραστάσεων ἀκαταλήλων.

Δύναται, καθ' ὃν τρόπον νόμος ὀρίζει, ν' ἀναγορευθῆ ἐπὶ ἀπειλῇ κατασχέσεως καὶ ποινικῆς διώξεως ἢ δημοσίευσις εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεις, ἀναγορευόντων εἰς στρατιωτικὰς κινήσεις ἢ εἰς ἔργα ὀχυρώσεως τῆς Χώρας. Εἰς τὴν κατάσχεσιν ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατάξεις.

Ὁ τε ἐκδότης ἐφημερίδος καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπιληψίμου δημοσιεύματος, ἀναφερομένου εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, πλὴν τῆς κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπαβαλλομένης ποινῆς, εἶναι ἀστικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι εἰς πλήρη ἀνόρθωσιν πάσης προγενομένης ζημίας καὶ εἰς ἱκανοποίησιν τοῦ παθόντος διὰ χρηματικῆς ποσότητος, ὀριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, οὐδέποτε δ' ἐλάσσονος τῶν διακοσίων μεταλλικῶν δραχμῶν.

Εἰς μόνον πολίτας Ἑλλήνας ἐπιτρέπεται ἢ ἐκδόσις ἐφημερίδων.

Τὰ ἀδικήματα τοῦ τύπου δὲν θεωροῦνται ὡς ἐλαττοφώρα.

Ἄρθρον 17.

Βάσανοι καὶ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται. Πολιτικὸς θάνατος δὲν ἐπιβάλλεται. Ἐπίσης θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δὲν ἐπιβάλλεται. Ἐκτὸς τῶν συνδέτων, ἐφ' ὧν δύναται νὰ ἐπιβληθῆ ἂν τὰ μετὰ τοῦ πολιτικοῦ συνδεόμενον κοινὸν ἀδικήμα ἐπίσημη καθ' ἑαυτὸ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου (*).

Ἄρθρον 18.

Ἐν ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν, τηλεγραφημάτων καὶ τηλεφωνημάτων εἶναι ἀπολύτως ἀπαράβατον.

Ἄρθρον 19.

Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ εἰμῆ διὰ δημοσίαν ἀφέλειαν, προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διάτάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης πλήρους ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημιώσις προϋφίσταται πάντοτε ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων δικαστηρίων. Ἐν περιπτώσει δ' ἐπαγωγῆς δύναται καὶ προσωρινῶς νὰ ὀρισθῆ δικαστικῶς, μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ δικαίου βίου, ὅστις δύναται νὰ ὑποχρεωθῆ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ εἰς παρεχθῆν ἀναλόγου ἐγγυήσεως, καθ' ὃν τρόπον ὀρίζει ὁ νόμος. Πρὸ τῆς καταβολῆς τῆς ὀφειλομένης ἢ προσωρινῶς ὀρισθείσης ἀποζημιώσεως διατηροῦνται ἀκέραια πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδιοκτήτου, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως.

Εἰδικοὶ νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθήσεως τῶν μεταλλείων, ὀρυκτείων, ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν, ἱερατικῶν, ρεόντων καὶ ὑπογείων ὑδάτων.

Εἰδικοὶ νόμοι θέλουσι κανονίσει ὁμοίως τὰ τῶν ἐπιτάξεων διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης εἰς περίπτωσιν πολέμου ἢ ἐπιστρα-

τεύσεως, ἢ πρὸς θεραπείαν ἀμέσου κοινωνικῆς ἀνάγκης, δυναμένης νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ ὑγείαν (*).

Ἄρθρον 20.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ τοῦ περιεχομένου ἢ τῶν ὅρων διαθήκης ἢ δωρεᾶς κατὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ κοινωφελούς σκοποῦ διατάξεις αὐτῆς.

Ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται διὰ νόμου, ὅταν ἡ θέλησις τοῦ δωρητοῦ ἢ διαθέτου ἀποβαίη ἀπολύτως ἀπραγματοποίητος ἢ διάθεσις τοῦ διατιθεμένου ἢ δωρουμένου πρὸς ἄλλον παρεμφερῆ σκοπὸν.

Ἄρθρον 21.

Ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῶν εἶνε ἐλεύθεραι, διατελοῦν δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, τὸ ὅποιον συμμετέχει εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐξάλωσιν αὐτῶν.

Ἄρθρον 22.

Ἡ ἐργασία, ἢ τε πνευματικὴ καὶ σωματικὴ διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, μεριμνῶντος συστηματικῶς ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ἐξυψώσεως τῶν ἐργαζομένων τάξεων, ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν.

Ἄρθρον 23.

Ἡ ἐκπαίδευσις διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους καὶ ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ ἢ τῶν ὀργανισμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι δι' ὅλους ὑποχρεωτικὴ, παρέχεται δὲ δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ὁ νόμος ὀρίζει διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν τὰ ἔτη τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ εἶνε ὀλιγώτερα τῶν ἑξ. Διὰ νόμου ὀδρῶνται ἐπίσης νὰ καταστή ὑποχρεωτικὴ ἢ φοιτήσις καὶ εἰς σχολεῖα συμπληρωματικὰ τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως μέχρι τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας, ἀποκρίθῃς ἡμετέρας.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ νόμικα πρόσωπα ἢ ἴδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατὰ τὸ Σχῆμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους (**).

Ἄρθρον 24.

Ὁ γάμος, ὡς θεμέλιον τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ τῆς συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἔθνους, διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προστασίαν τοῦ Κράτους.

Πολυμελεῖς οἰκογένειαι δικαιούνται εἰς εἰδικὴν μέριμναν.

Ἄρθρον 25.

Ἐκαστὸς ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουν τὸ δικαίωμα, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς Ἀρχάς, ὑποχρεοῦμενος εἰς ταχεῖαν ἐνεργείαν καὶ ἐγγράφον ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφέροντα.

(*) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἔργου 19: «Ἐν τῷ ὅρῳ «ἰδιοκτησία» νοεῖται καὶ ἡ κινήσις τούτου».

(**) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἔργου 23: 1) «Τὰ προγράμματα τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ κατωτέρως ἐκπαίδευσως καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς διδασκαλία ὑπόκεινται ἀπεριορίστως εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Υπουργείου τῆς Παιδείας, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους».

2) «Ἐρῶσον οἱ μαθηταὶ φοιτῶσιν εἰς ἀντιστοιχοῦς τάξεις σχολείων τῆς μέσης ἐκπαίδευσως, δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτήσιν εἰς τὰς ἀναλόγους τάξεις τῶν σχολείων τῆς ἀπολυκίδους ἐκπαίδευσως».

3) «Ἡ ἐνοικία τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἔργου 23 εἶναι ὅτι διὰ νόμου δύνανται νὰ θεσπισθῶσιν ἄδεια πρὸς ἴδρυσιν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων».

(*) Ἑρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἔργου 17: «Διὰ τῆς λέξεως «βάσανος» ἐνοεῖται καὶ οἰαδήποτε κώκυρος πρὸς κολασμὸν ἢ βικαλιόν ἐγκλήματος».

ἀναφερόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν τῆς πρὸς ἣν ἡ ἀναφορὰ Ἀρχῆς καὶ τῆ ἀδεία ταύτης ἐπιτρέπεται ἡ ἔγερσις ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ὑποβαλόντος τὴν ἀναφορὰν διὰ παραβάσεις ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσας.

* Ἄρθρον 26.

Οὐδεμία προηγουμένη ἀδεία τῆς διοικητικῆς Ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίνους πράξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ Ὑπουργῶν εἰδικῶς διατεταγμένων.

* Ἄρθρον 27.

Οὐδεὶς ὄρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὀρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Νομοθετικὴ Ἐξουσία

* Ἄρθρον 28.

Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν (*).

Ἡ αὐθεντικὴ ἐρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

* Ἄρθρον 29.

Πᾶσα πρότασις νόμου, ὑποβαλλομένη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ συνεπαγομένη δαπάνην ἢ ἐλάττωσιν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑπὸ ἔκθεσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς καλύψεώς της, ὑπογεγραμμένην ἀπὸ τὸν ἀρμοδίον Ὑπουργὸν καὶ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Οὐδεμία πρότασις, ἀφορῶσα αὐξήσιν τῶν ἐσόδων τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν ἢ ἐν γένει πρὸς ὄφελος προσώπου, προέρχεται ἐκ τῆς Βουλῆς ἢ τῆς Γερουσίας (**).

* Ἄρθρον 30.

Πρότασις νόμου ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ψηφισθεῖσα παραπέμπεται εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῆς.

Ἐὰν ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἡ Γερουσία δὲν λάβῃ ἀπόφασιν, τεμαίρεται συμφωνία αὐτῆς πρὸς τὴν Βουλὴν.

Ἐὰν ἡ Γερουσία, εἴτε σιωπηρῶς, εἴτε μετὰ συζητήσεων, συμφωνήσῃ μετὰ τὴν Βουλὴν, ἡ πρότασις καθίσταται νόμος.

Ἐὰν ἡ Γερουσία ἀπορρίψῃ ἢ τροποποιήσῃ τὴν πρότασιν, ἐπαναφέρεται αὐτὴ εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐμμεῖνῃ εἰς τὴν προηγουμένην αὐτῆς ἀπόφα-

σιν, ἡ ἐπιψήφισις ἀναβάλλεται ἐπὶ δίμηνον, ὁπότε ἡ πρότασις καθίσταται νόμος, ἂν συγκεντρώσῃ τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν. Δύναται ὁμοίως καὶ πρὸς τῆς παρελεύσεως τοῦ διμήνου, νὰ ληφθῇ ὁριστικὴ ἀπόφασις ἐν κοινῇ συνεδριάσει τῶν δύο Σωμάτων, ἐφόσον ἤθελε προκαλέσει ταύτην ἡ Γερουσία δι' ἀποφάσεως λαμβανομένης δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Τὰ δύο Σώματα συνέρχονται πρὸς τοῦτο τὸ ταχύτερον εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς.

* Ἄρθρον 31.

Πρότασις νόμου, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ψηφισθεῖσα, παραπέμπεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ, ἂν αὕτη συμφωνήσῃ μετὰ τὴν Γερουσίαν, καθίσταται νόμος τοῦ Κράτους, ἐὰν δὲ τὴν τροποποιήσῃ, τὴν παραπέμπει εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διαδικασία τοῦ ἄρθρου 30, ὡς ἐὰν ἡ πρότασις εἶχεν εἰσαχθῆ ἀρχικῶς εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐὰν τέλος τὴν ἀπορρίψῃ, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 33.

* Ἄρθρον 32.

Ἐν περιπτώσει διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων ἀναστέλλονται αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 30 καὶ 34.

Ἐν περιπτώσει ἀνανεώσεως τῆς Βουλῆς, ἢ ὑπὸ τῆς διαλυθείσης Βουλῆς ψήφισις προτάσεώς τινος θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη, ἐφόσον πρὸς τῆς διαλύσεως δὲν ἐψηφίσθη καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ὁριστικῶς.

* Ἄρθρον 33.

Πρότασις νόμου, γενόμενα ἀποδεκταὶ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, τελικῶς ὁμῶς ἀπορριφθεῖσαι, δύναται νὰ ὑποβληθῶν καὶ πάλιν ὡς νέαι προτάσεις μόνον εἰς τὴν ἐπομένην τακτικὴν σύνοδον.

* Ἄρθρον 34.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ὑποβάλλεται πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν.

Μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ παραπέμπεται εἰς τὴν Γερουσίαν, ἡ ὁποία ὀφείλει ν' ἀποφανθῇ ἐντὸς μηνός. Ἐὰν ἐντὸς μηνός ἡ Γερουσία δὲν λάβῃ ἀπόφασιν τεκμαίρεται συμφωνία πρὸς τὴν Βουλὴν. Ἐν διαφωνία ὁ προϋπολογισμὸς ἐπαναφέρεται εἰς τὴν Βουλὴν, ἥτις ἀποφασίζει ὁριστικῶς διὰ τῆς συνήθους πλειοψηφίας.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει προκειμένου καὶ περὶ τῶν καροσχεδίων τῶν ἀφορῶντων παροχὴν κρατικῶν πιστώσεων καὶ σύναψιν δημοσίων δανείων.

* Ἄρθρον 35.

Πρὸς εὐχερεστέραν συνεννόησιν μετὰ τῶν δύο Σωμάτων ἐπὶ νομοθετικῶν ζητημάτων συγκροτοῦνται μικτὰ ἐπιτροπὰ ἐξ ἀναλόγου ἀριθμοῦ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, κατὰ πρότασιν τοῦ ἐτέρου τῶν Σωμάτων.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης περιόδου συνιστάται μικτὴ μόνιμος Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν υποθέσεων, ἡ ὁποία λειτουργεῖ καὶ κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων καὶ μετὰ τὴν διάλυ-

(*) Ἐρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 28: « Διὰ τοῦ ὅρου « Κυβέρνησις » νοεῖται ἐντὸς καὶ εἰς ἕκαστος τῶν Ὑπουργῶν κεχωρισμένως, δυνάμενος νὰ εἰσηγήσῃ πρότασιν νόμου ἐπ' ἀντικειμένου τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ὑπουργείου του ».

(**) Ἐρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 29: « Ἡ ἀλλοθὺς ἐννοία τοῦ 1ου ἔδαφιοῦ τοῦ ἄρθρου 29 εἶναι ὅτι καὶ πρότασις νόμου ὑποβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἢ οἰουδήποτε ἄλλου Ὑπουργοῦ, θίγουσα δὲ τὰς ὑπὸ ἄλλου Ὑπουργείου διαχειριζόμενας ὑποθέσεις, πρέπει νὰ ὑπογράφεται καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἄλλου Ὑπουργοῦ ».

σιν τῆς Βουλῆς. Αἱ συνεδρίαί τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶνε δημοσίου, πλὴν ἂν ἀποφασισθῇ ἡ δημοσιότης διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν τῆς. Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν, ἡ ὁποία δύναται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου νὰ συμπληρώνεται, μετέχουν ἀπαραιτήτως ὅσοι ἀπὸ τοὺς βουλευτὰς καὶ γεροῦσιαστὰς διετέλεσαν πρωθυπουργοί.

Ἄρθρον 36.

Ἡ Βουλὴ σύγκαιται ἐκ βουλευτῶν ἐκλεγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταυτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικρατίαν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτικῶν ἐδρῶν ἐκάστης ἐκλογικῆς περιφέρειας ὁρίζεται διὰ νόμου, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Ποτὲ ὅμως ὁ ὀλιγὸς ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν δὲν δύναται νὰ εἶνε μικρότερος τῶν διακοσίων, οὔτε μεγαλύτερος τῶν διακοσίων πενήκοντα.

Ἐδραὶ βουλευτικαὶ κενούμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου πληροῦνται δι' ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, πλὴν ἂν κατ' ἄλλον τρόπον ὁ νόμος ὁρίζει. (*)

Ἄρθρον 37.

Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουν τὸ Ἔθνος καὶ ὄχι μόνον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλέγονται.

Ἄρθρον 38.

Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπὰ ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν. Ἀμα τῇ λήξει τῆς τετραετοῦς περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν ἐντὸς δὲ ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ. Ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ δὲν ἐνεργεῖται κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν κενῶν βουλευτικῶν ἐδρῶν ὑπερβῇ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ.

Ἄρθρον 39.

Ὅπως ἐκλεγῇ τὸ βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ εἶνε πολίτης Ἑλλήν, νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ εἰκοστὸν ἔμπροσθεν ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ καὶ νὰ ἔχη τὴν ἰκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Βουλευτὴς, στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων, ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐγχειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβήσεων ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ.

Ἄρθρον 40.

Ἐμμισθοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι καὶ πρόεδροι κοινότητων, συμβολαιογράφοι καὶ φύλακες μεταγραφῶν καὶ ὑπηρετῶν δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταὶ, οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι, ἐὰν δὲν παραιτηθῶσι πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψηφίων. Ἡ παραιτήσις αὐτῶν συντελεῖται διὰ τῆς ἐγγράφου ὑποβληθῆς τῆς, ἡ

(*) Ἐρμηνευτικὴ δὴλώσεσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 36: «Ἡ διατύπωσις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 36 δὲν ἐμποδίζει ὅπως ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτικῶν ἐδρῶν ὁρίζεται ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφιστῶν ἐκλογέων.»

δὲ ἐπ' ἀνοδὸς τῶν εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἀπαγορεύεται πρὸ τῆς παρόδου ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς. Οἱ ἔμμισθοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταὶ οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι εἰς τὴν περιφέρειαν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσαν κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἐκλογῆς τριετίαν.

Ἀξίωματικοὶ τοῦ στρατοῦ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης παραιτηθέντες τοῦ ἀξιώματός τῶν ἵνα ἐκλεγῶσι βουλευταὶ δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθουν πλέον εἰς τὸ Στράτευμα οὔτε διὰ νόμου.

Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἄλλου διοικητικοῦ ἀντιπροσώπου ἢ διοικητικοῦ ἢ νομικοῦ συμβούλου καὶ ὑπαλλήλου ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων, ἀπολαουσοῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ τακτικῶν ἐπιχορηγήσεων δυνάμει εἰδικῶν νόμων. Οἱ διατελοῦντες εἰς τινὰ τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουν ἐκτὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ δηλώσουν ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐν παραλείψει δὲ τοιαύτης δηλώσεως ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ.

Νόμος δύναται νὰ καθιερώσῃ τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸς ἕτερα ἔργα. (*)

Ἄρθρον 41.

Βουλευταὶ ἀποδεχόμενοι οἰονδήποτε τῶν εἰς τὸ προηγουμένον ἄρθρον ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραιτήσις, ὅσα δικαιώματα τοῦ βουλευτοῦ, θεωρεῖται τετελεσμένη ἅμα τῇ ὑπόβολῃ τῆς σχετικῆς ἐγγράφου δηλώσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 42.

Οἱ βουλευταὶ ὀμνύουν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐν τῇ Βουλευτηρίᾳ καὶ εἰς δημοσίαν συνεδρίαν τὸν ἑξῆς ὄρον:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατριδα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀλλόθρησκοι βουλευταὶ, ἀντὶ τῆς ἐπιλήσεως «ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος» ὀρκίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς ἰδίας αὐτῶν θερησκείας.

Ἄρθρον 43.

Ἡ ἐξέλεξις καὶ ἡ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συγκροτούμενον διὰ κληρώσεως

(*) Ἐρμηνευτικὴ δὴλώσεσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 40. 1) Ὅς δημόσιοι ὑπάλληλοι θεωροῦνται καὶ οἱ τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως πρᾶσοῦν.

2) «Ἐμμισθοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι θεωροῦνται καὶ οἱ ἐπὶ ἡμερομισθίᾳ τακτικῶς ὑπηρετοῦντες».

3) «Στρατιωτικοὶ κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐνοσίαν τῆς τρίτης περιόδου τῆς πρώτης παραγράφου εἶναι οἱ μόνμοι ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῆς οὐχὶ δὲ οἱ ἐσπεδοὶ οἱ ἀνακληθέντες εἰς τὴν ἐνεργείαν.»

μεταξύ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ἐφετειῶν τοῦ Κράτους. Ἡ κλήρωσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, προεδρεῖ δὲ τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου ὁ ἐκ τῶν κληρωθέντων κατὰ βαθμὸν ἢ ἀρχαιότητα προηγούμενος. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὁρίζονται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 44.

Ἡ Βουλὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν βουλευτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν ἐκάστης τακτικῆς βουλευτικῆς Συνόδου τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς αὐτῆς.

Διὰ νὰ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν ἑνδεκα εἰκοστῶν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ὁ Πρόεδρος ἐκλέγεται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἄν αὕτη δὲν ἐπιτευχθῇ, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία, ὁπότε ἀρκοῦν πρὸς ἐκλογὴν τὰ τέσσαρα πέμπτα τοῦ κατωτάτου ὅριου τῆς ἀπαρτίας.

Ἡ τελευταία πλειοψηφία ἀρκεῖ πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων.

Ἄρθρον 45.

Ἡ Βουλὴ διὰ Κανονισμοῦ, ἔχοντος ἰσχὺν νόμου, ὁρίζει τὸν τρόπον, κατ' ὃν θέλει ἐνασπῆ τὰ ἔργα αὐτῆς καὶ ρυθμίζει τ' ἀφορῶντα τὸ προσωπικὸν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν γραφείων καὶ τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς.

Ὁ Κανονισμὸς συζητεῖται καὶ ψηφίζεται εἰς δύο συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο τοῦλάχιστον ἡμέρας.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς εἰσάγεται καὶ ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμὸν. (*)

Ἄρθρον 46.

Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως εἰς μίαν κατ' ἔτος τακτικὴν Σύνοδον τὴν δεκάτην πέμπτην Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους, ἐκτὸς ἂν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλέσῃ αὐτὴν ἐνωρίτερον.

Ἡ διάρκεια ἐκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἑξ μηνῶν, εἰς οὓς δὲν ὑπολογίζεται ὁ χρόνος τῆς ἀναστολῆς ἢ τῆς πέραν τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν.

Ἄρθρον 47.

Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει δημοσίᾳ ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, δύναται ὅμως νὰ διασκεφθῇ κεκλεισμένων τῶν θυ-

ρῶν κατ' αἰτήσιν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἂν τοῦτο ἀποφασισθῇ ἐν μυστικῇ συνεδρίᾳ κατὰ πλειοψηφίαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφασίζεται, ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος συζήτησις πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίαν.

Ἄρθρον 48.

Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἤτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τοῦ 1/4 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. (**)

Ἄρθρον 49.

Πᾶσα πρότασις νόμου συνοδεύεται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, παραπέμπεται δὲ εἰς Βουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καί, ἀφοῦ ἐξετασθῇ ὑπ' αὐτῆς ἢ παρέλθῃ ἢ ταχθεῖσα προθεσμία, εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν, μετὰ προφορικὴν εἰσηγήσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔγινε τοιαύτη κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως.

Πρότασις νόμου, συνεπαγομένη ἐπιβάρυνσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐφ' ὅσον μὲν ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν, ἂν δὲν συνοδεύηται ἀπὸ ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, καθορίζουσαν τὴν συνεπαγομένην δαπάνην, ἐφ' ὅσον δὲ ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πρὸ πάσης συζητήσεως διαβιβάζεται εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, ὑποχρεούμενον νὰ ὑποβάλῃ τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν.

Προτάσεις σκοποῦσαι τὴν τροποποίησιν τῶν περὶ συντάξεων νόμων ἢ ἀπονομὴν συντάξεως, ὡς καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὑπηρεσίας ὡς παρεχούσης τοιοῦτο δικαίωμα, ὑποβάλλεται μόνον παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Τοιαῦται περὶ συντάξεων προτάσεις πρέπει νὰ εἶνε εἰδικαί, μὴ ἐπιτροπομένης τῆς ἀναγραφῆς διατάξεων περὶ συντάξεως εἰς νόμους σκοποῦντας τὴν ρύθμισιν ἄλλων θεμάτων.

Οὐδεμία πρότασις νόμου γίνεται δεκτὴ, ἐὰν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς δις καὶ εἰς δύο διαφόρους συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο τοῦλάχιστον ἡμέρας, κατ' ἀρχὴν μὲν καὶ κατ' ἄρθρον κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, κατ' ἄρθρον δὲ καὶ σύνολον κατὰ τὴν δευτέραν.

Ἄν κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν ἐγένοντο δεκταὶ προσθήκαι ἢ τροπολογίαι, ἢ τοῦ συνόλου ψήφους ἀναβάλλεται ἐπὶ εἰκοσιτετράωρον ἀπὸ τῆς διανομῆς τοῦ τροπολογηθέντος σχεδίου.

Οὐδεμία προσθήκη εἰς πρότασιν νόμου ἢ τροπολογία αὐτῆς γίνεται δεκτὴ, ἂν δὲν σχετίζεται ἀμέσως πρὸς τὸ κύριον περιεχόμενον τῆς προτάσεως.

Ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται ἢ εἰς μίαν μόνην κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν ψήφους ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐὰν τοῦτο ἐξητηθῇ ἀπὸ τῶν ὑποβαλλόντων τὴν πρότασιν πρὸ τῆς παραπομπῆς αὐτῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐδάφ. 1 τοῦ ἄρθρου τούτου Ἐπιτροπὴν καὶ ἐφ' ἄ-

(*) Ἐμπειρικτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 45 : « Ἡ ἀληθὴς ἐννοια τῆς ἀ παραγράφου « Ἡ Βουλὴ διὰ Κανονισμοῦ ἔχοντος ἰσχὺν νόμου ὁρίζει τὸν τρόπον κλπ. » εἶναι ὅτι « ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς, ἔχων ἰσχὺν νόμου, δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ δι' ἄλλου νόμου εἰμὴ διὰ τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ ». Ἡ δὲ ἀληθὴς ἐννοια τῆς γ' παραγράφου τοῦ ἰδίου ἄρθρου ὅτι « ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Βουλῆς εἰσάγεται καὶ ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμὸν », εἶναι ὅτι « ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς περιβάλλεται καθήκοντα καὶ ἀρμοδιότητα Διατάκτου καὶ δικαιοῦται νὰ ἐντέλληται πληρωμῆς συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντες νόμους, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιτίθενται εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τῇ βύσει τῶν ἐν τῷ ἐγκειμένῳ προϋπολογισμῷ τῆς Βουλῆς ἀναγεγραμμένων πρῶτων ».

(**) Ἐμπειρικτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 48 : « Ἡ ἀληθὴς ἐννοια τοῦ ἄρθρου 48 εἶναι ὅτι ἀπόφασις θεωρεῖται καὶ ὁ περιμαρμῆς τῆς συζήτησεως ».

των ή Επιτροπή αυτή απέδεχθη την αίτησιν ταύτην του υποβαλόντος και δὲν ήγέρθη, άφ' ής ή πρότασις υπεβλήθη και μέχρι του τεματισμοῦ της συζητήσεως, αντίρρησις εκ μέρους είκοσι τουλάχιστον βουλευτών.

Διά του Κανονισμοῦ της Γερουσίας δύναται να διοισθῆ ότι ή παρ' αυτής συζητήσις και ψηφίσις των προτάσεων νόμων γίνεται εις μίαν μόνην ανάγνωσιν.

Πρότασις νόμου, σκοποῦσα την τροποποίησιν διατάξεων προηγουμένου νόμου, δὲν εισάγεται προς συζητήσιν, εάν εις μὲν την αιτιολογηκὴν έκθεσιν δὲν καταχωρίζεται όλόκληρον τὸ κείμενον της τροποποιουμένης διατάξεως, εις δὲ τὸ κείμενον της προτάσεως όλόκληρος ή νέα διάταξις, καθὼς διαμορφώνεται μετὰ την τροποποίησιν.

Η επιψηφίσις δικαστικῶν ή διοικητικῶν κωδικῶν, τους οποίους συνέταξαν ειδικοί Έπιτροπαι συσταθεῖσαι δι' ειδικῶν νόμων, δύναται να γίνῃ δι' ἰδιαιτέρου νόμου, κροῦντος τους ειρημένους κώδικας εν ὄλῳ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται να γίνῃ κωδικοποίησις ὑφιστάμενων διατάξεων δι' ἀπλῆς ταξινομήσεως αὐτῶν ή εν ὄλῳ επαναφορὰ καταργηθέντων νόμων, πλην τῶν φορολογικῶν.

Ἄρθρον 50.

Ὁ προϋπολογισμὸς και ἀπολογισμὸς του Κράτους ὡς και προτάσεις νόμων ἐπιβάλλουσαι φορολογίαν ή ἀφορώσαι εις την κύρωσιν της συνθήκης ή οἰασθῆποτε φύσεως συμβάσεων, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 97 ειδικός νόμος, ὡς και προτάσεις εισαχθεῖσαι ἤδη εις τὰ νομοθετικά Σώματα και ἀπερριφθεῖσαι ὑπ' αὐτῶν κατὰ την λήξασαν Σύνοδον, ψηφίζονται πάντοτε ὁ μὲν προϋπολογισμὸς και ἀπολογισμὸς κατὰ τὸν ἄρθρον 52, αἱ δὲ λοιπαὶ προτάσεις κατὰ τὸ ἄρθρον 49 ἐδ. 4.

Ἄρθρον 51.

Οὐδὲις φέρὸς ἐπιβάλλεται οὐδὲ εισπράττεται ἄνευ νόμου.

Ἐξαιρητικῶς ἐπὶ ἐπιβολῆς αὐξήσεως εισαγωγικῶν ή εξαγωγικῶν δασμῶν ή εισπραξις αὐτοῦ ἐπιβάλλεται, ἂν μὴ ἄλλως ὀρίζεται ὑπὸ του νομοσχεδίου, ἀπὸ της ἡμέρας της εις την Βουλὴν ή την Γερουσίαν καταθέσεως της περὶ αὐτοῦ προτάσεως νόμου. Οἱ τοιούτου περιεχομένου νόμοι δημοσιεύονται τὸ βραδύτερον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ της ἐπιψηφίσεως των.

Ἄρθρον 52.

Κατὰ την ἑτησίαν τακτικὴν Σύνοδον ή Βουλὴ ψηφίζει διὰ τὸ ἐπόμενον οικονομικὸν ἔτος τὸν προϋπολογισμὸν και ἀποφασίζει ἐπὶ του ἀπολογισμοῦ.

Ὅλα τὰ ἔσοδα και τὰ ἔξοδα του Κράτους πρέπει να ἀναγράφωνται εις τὸν προϋπολογισμὸν και ἀπολογισμὸν.

Ὁ προϋπολογισμὸς εισάγεται εις την Βουλὴν ἐντός των δύο πρώτων μηνῶν της Συνόδου, ἀφοῦ δὲ ἐξετασθῆ ὑπὸ ειδικῆς ἐπιτροπῆς βουλευτῶν, ψηφίζεται κατὰ κεφάλαια και ἄρθρα εις τμήματα ὀριζόμενα ἀπὸ τὸν Κανονισμὸν της Βουλῆς και εις τέσσαρας διαφόρους ἡμέρας.

Ἐντὸς ἑτοῦς τὸ βραδύτερον ἀπὸ της λήξεως της

οικονομικῆς χρήσεως εισάγεται ὁ ἀπολογισμὸς αὐτῆς εις την Βουλὴν. Ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ ειδικῆς ἐπιτροπῆς βουλευτῶν και ψηφίζεται ὑπὸ της Βουλῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 53.

Μισθός, σύνταξις, χορηγία ή ἀμοιβή οὔτε ἐγγράφεται εις τὸν προϋπολογισμὸν του Κράτους, οὔτε παρέχεται ἄνευ ὀργανικοῦ ή ἄλλου ειδικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 54.

Οὐδὲις ἀυτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον της Βουλῆς διὰ να ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ή ἐγγράφως, ἐναφορὰ ὅμως παρουσιάζονται διὰ τινος βουλευτοῦ ή παραδίδονται εις τὸ γραφεῖον αὐτῆς. Η Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλῃ τὰς διευθυνομένας προς αὐτὴν ἀναφορὰς εις τους Ὑπουργούς, οἵτινες εἶνε ὑπόχρεοι να δίδουν διασαφήσεις, ὡσάκις ζητηθοῦν.

Ἄρθρον 55.

Η Βουλὴ συνιστᾷ εις την ἀρχὴν ἐκάστης Συνόδου ειδικὰς ἐπιτροπὰς εκ μελῶν αὐτῆς, κατ' ἀναλογίαν των κομμάτων, προς ἐξέτασιν και ἐπεξεργασίαν των εις αὐτὴν ὑποβαλλομένων προτάσεων νόμων και ἀναφορῶν. Ὁ Κανονισμὸς της Βουλῆς ὀρίζει τὰς λεπτομερείας της συστάσεως και λειτουργίας των ἐπιτροπῶν τούτων.

Η Βουλὴ δικαιούται, ἐπὶ τῇ αἰτήσει δὲ του ἐνὸς τρίτου του ὅλου ἀριθμοῦ των μελῶν αὐτῆς ὑποχρεούται, να διορίξῃ ἐξεταστικὰς των πραγμάτων ἐπιτροπὰς συντεθειμένας κατ' ἀναλογίαν της δυνάμεως των κομμάτων. Ἐπὶ ζητημάτων ἀναγομένων εις την ἔξωτερικὴν πολιτικὴν ή την ἀμυναν της χώρας ἀπαιτεῖται ἀπόφασις της Βουλῆς.

Τὰ της λειτουργίας των ἐπιτροπῶν τούτων κανονίζονται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 56.

Βουλευτῆς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὀπωσδήποτε ἐξετάζεται ἔνεκα γνώμης ή ψήφου, την ὀποίαν ἔδωκε κατὰ την ἐνέργειαν των βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Βουλευτῆς, διαρκούσης της βουλευτικῆς περιόδου, δὲν καταδιώκεται, οὐδὲ συλλαμβάνεται ή φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας του Σώματος. Τοιαύτη ἀδεία δὲν ἀπαιτεῖται εις τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Εἰς την περιπτώσιν ὅμως αὐτῆν ή Βουλὴ, εἰδοποιουμένη ἀμέσως, ἀποφασίζει περὶ παροχής ή μὴ ἀδείας προς ἐξοκολούθησιν της καταδιώξεως κατὰ την διάρκειαν της Περιόδου.

Ἄρθρον 57.

Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουν ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἀποζημίωσιν, ὀριζομένην ἐκάστοτε διὰ νόμου, και ἔχουν τὸ δικαίωμα ἐλευθέρως κυκλοφορίας εις τὰς σιδηροδρομικὰς, τροχιοδρομικὰς, καθὼς και εις τὰ ὑπὸ Ἑλληνικὴν σημαίαν ἀτμοπλοικὰς συγκοινωνίας.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον της Βουλῆς παρέχονται ἔξοδα παραστάσεως ἴσα μετὰ τὰς ἀποδοχὰς του Προέδρου του Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 58.

Βουλευταὶ δὲν δύναται να ἐνοικιάζων ἀγροτικὰ κτήματα του Δημοσίου ή να ἀναλαμβάνων κρατικὰς προμηθειὰς ή ἐργολαβικὰς ἐκτελέσεις δημοσίων ἐξ-

γων ἢ ἐνοικιάσεις δημοσίων φώρων ἢ νὰ δέχονται παραχωρήσεις ἐπὶ δημοσίων κτημάτων. Ἡ παράβασις τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐπιφέρει πάντως ἀκυρότητα τῆς πράξεως.

Ἄρθρον 59.

Ἡ Γερουσία ἀπαρτίζεται ἀπὸ 120 Γερουσιαστῶν. Τὰ 9)12 τοῦλάχιστον αὐτῶν ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τὸ 1)12 τὸ πολὺ ἐπιτρέπεται νὰ ἐκλέγουν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκάστης Βουλευτικῆς περιόδου. Οἱ Γερουσιασταὶ ἐκλέγονται δι' ἑννέα ἔτη ἀνανεούμενοι ἀνὰ τριετίαν κατὰ τὸ 1)3· οἱ δὲ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκλεγόμενοι, δι' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ βουλευτικὴ περίοδος.

Νόμος θέλει ὁρίσει τὸν τρόπον καὶ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀνανεώσεως ἐκάστης κατηγορίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν γερουσιαστῶν.

Οἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκλεγόμενοι πρέπει νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθησόμενα ἰδιαίτερα προσόντα.

Ἄρθρον 60.

Ὅπως ἐκλεγῆ τις Γερουσιαστῆς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 40ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, νὰ εἶνε πολίτης Ἑλλήν καὶ νὰ ἔχη τὴν ἰκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Γερουσιαστῆς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος, ἐγειρομένης δὲ ἀμφισβήτησεως ἀποφασίζει ἡ Γερουσία.

Οἱ Γερουσιασταὶ λαμβάνουν ὅσην καὶ οἱ Βουλευταὶ ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρον 61.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Γερουσιαστοῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συνυπάρξουν εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Ἄρθρον 62.

Ἡ Γερουσία συνέρχεται πάντοτε ὅταν καὶ ἡ Βουλὴ, αἱ σύνοδοι δὲ αὐτῆς διαρκοῦν ὅσον καὶ αἱ τῆς Βουλῆς, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Γερουσία συγκροτεῖται εἰς δικαστήριον, ὅποτε ἐργάζεται μὲν καὶ ἀπουσίας τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀσκήσῃ παρὰ μόνον δικαστικὰ καθήκοντα.

Ἄρθρον 63.

Ἡ Γερουσία συνεδριάζει εἰς τὸ μέγαρον αὐτῆς δημοσίᾳ, δύναται ὅμως νὰ διασκεφθῆ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν κατ' αἰτησὶν πέντε ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἂν τοῦτο ἀποφασισθῆ εἰς μυστικὴν συνεδρίαν κατὰ πλειοψηφίαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφασίζεται ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπει νὰ ἐπαναληφθῆ εἰς δημοσίαν συνεδρίαν.

Ἄρθρον 64.

Ἡ Γερουσία δύναται, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἄρθρων 73 καὶ 93, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, νὰ συγκροτηθῆ εἰς δικαστήριον, ὅπως δικάσῃ πᾶν πρόσωπον, κατηγορούμενον δι' ἀδίκημα ἐσχάτης προδοσίας, προδοσίας τῆς Πατρίδος ἢ ἄλλην πρᾶξιν κατὰ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ Κράτους. Νόμος θέλει ὁρίσει τὰ τῆς κατηγορίας, ἀνακρίσεως καὶ ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 65.

Κατὰ τὰς κοινὰς συνεδρίας τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων προεδρεύει ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἐφαρμόζεται ὁ Κανονισμὸς αὐτῆς.

Ἄρθρον 66.

Τὰ ἄρθρα 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 49, 54, 55 παραγρ. 1, 56, 57 καὶ 58 τοῦ Συντάγματος ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὴν Γερουσίαν, τοὺς Γερουσιαστὰς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας.

Κατ' ἐξαιρέσιν τῆς παραγρ. 1ης τοῦ ἄρθρου 40 οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων καὶ τοῦ Πολυτεχνείου εἶνε ἐκλέξιμοι γερουσιασταὶ καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν τοῦ ἄρθρου 59.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

Ἄρθρον 67.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται διὰ μίαν πενταετίαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, συνερχομένων εἰς κοινὴν συνεδρίαν, παρόντων τοῦλάχιστον τῶν τριῶν πέμπτων καὶ μὲ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὰς Βουλὰς κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τῆς προεδρίας του, ἄλλως αὐταὶ συνέρχονται αὐτοδικαίως τὴν εικοστὴν ἡμέραν πρὸ τῆς λήξεως τῆς πενταετίας. Μὴ ἐπιτευχθείσης ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία. Ἐὰν καὶ μετὰ τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν δὲν ἐπιτευχθῆ ἡ ἐκλογὴ ὡς ἀνωτέρω, ἐνεργεῖται νέα ψηφοφορία μετὰ τῶν δύο ὑποψηφίων τῶν λαβόντων τὰς περισσότερας ψήφους κατὰ τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν, ὅποτε ὁ πλειοψηφῆσας ἐκλέγεται Πρόεδρος.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἰδίου προσώπου εἰς τρεῖς συνεχεῖς προεδρικὰς περιόδους.

Ἡ προεδρική περίοδος ἀρχεῖ ἀπὸ τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 68.

Ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀποθάνῃ, παραιτηθῆ ἢ δὲν δύναται ἐξ οἰουδήποτε λόγου νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά του, ἀναπληροῦται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας.

Εἰς περίπτωσιν θανάτου ἢ παραιτήσεως, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας, ὡς ἀναπληρῶν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ὀφείλει χωρὶς ἀναβολῆς νὰ συγκαλέσῃ τὰς Βουλὰς ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἢ τῆς παραιτήσεως πρὸς ἐκλογὴν νέου Προέδρου κατὰ τὸ ἄρθρον 67.

Εἰς περίπτωσιν ἀδυναμίας πρὸς ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου, ἐφόσον αὐτῆ ἤθελε διαρκέσει πλέον τοῦ διμήνου, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας συγκαλεῖ τὰ νομοθετικὰ Σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποφαίνονται κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνόλου τῶν μελῶν, τὸν ἂν συντρέχη περίπτωσις ἐκλογῆς νέου Προέδρου. Ἐὰν εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἡ Βουλὴ ἔχει δια-

λυθῆ ἢ ἔχει λήξει ἡ περίοδος αὐτῆς, ἢ κοινῇ συνεδρία τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων συγκαλεῖται μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς νέας Βουλῆς.

Τὰ τῆς ἀποδημίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀναπληρώσεως αὐτοῦ κανονίζονται διὰ νόμου.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ τοῦ βουλευτοῦ καὶ τοῦ γερουσιαστοῦ.

Ἄρθρον 69.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίδει μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἀκόλουθον ὄρκον «Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάττω τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους, νὰ υπερασπίσω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ νὰ ἀφιερῶσω ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκόντων μου, ἀποβλέπων πάντοτε εἰς τὸ καλὸν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Ἄρθρον 70.

Ἡ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐτησία χορηγία προσδιορίζεται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 71.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διορίζει καὶ παύει τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τῇ προτάσει δὲ αὐτοῦ τοὺς λοιποὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθρον 72.

Οὐδεμία πράξις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἰσχύει οὐδὲ ἐκτελεῖται, ἂν δὲν εἶνε προσυπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ἀπευθύνων.

Εἰς περιπτώσιν ἀλλαγῆς ὁλοκληροῦ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐὰν ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ δὲν συγκατατεθῆ νὰ προσυπογράψῃ τὸ Διάταγμα τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀφοῦ αὐτός, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, δώσῃ τὸν ὄρκον.

Διὰ πᾶσαν παράλειψιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ Σύντάγματι ἀναγραφόμενων ὑποχρεώσεων αὐτοῦ εὐδύνεται ἡ Κυβέρνησις, καθὼς καὶ διὰ τὰς πολιτικὰς δηλώσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 73.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν φέρει καμίαν πολιτικὴν εὐθύνην διὰ πράξεις ἐκτελεσθείσας κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθήκόντων του. Εὐδύνεται μόνον, ἂν καταστῆ ἔνοχος ἐσχάτης προεδρίας, παραβίασεως ἐκ προθέσεως τοῦ Συντάγματος ἢ τῶν Ποινικῶν Νόμων, δικάζεται δὲ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, συγκροτουμένης εἰς εἰδικὸν δικαστήριον. Ἡ πρότασις περὶ τοιαύτης κατηγορίας καὶ παραπομπῆς εἰς δίκην ὑποβάλλεται εἰς τὴν Βουλὴν, πρέπει δὲ νὰ ὑπογραφῆ ἀπὸ τὸ ἐν τρίτον καὶ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ἄρθρον 74.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ παρ' ἑαυτοῦ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὡσάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον, ὅτε προεδρεύει αὐτοῦ.

Ἄρθρον 75.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκδίδει καὶ δημοσιεύει τοὺς ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας ψηφισθέντας νόμους ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς ψηφίσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 76.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων οὐδέποτε δὲ δύναται νὰ ἀναστῆ λη τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαίρεσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου.

Ἄρθρον 77.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ προβαίῃ καὶ εἰς τὴν ἐκδοσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων κατόπιν εἰδικῶν ἐξουσιοδοτήσεων τῶν Βουλῶν διὰ τὸν χρόνον τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν των, ἐντὸς τῶν ὑπ' αὐτῶν τεθειμένων ὁρίων καὶ μετὰ σύμφωνον πάντοτε γνώμην εἰδικῶν μικτῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν δὲν εἴμπορεῖ νὰ εἶνε κατώτερος τοῦ δεκάτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν. Πρὸς λήψιν ἀποφάσεως ἀπὸ τὰς ἐπιτροπὰς αὐτὰς ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦλάχιστον τοῦ ἡμίσεως πλέον ἐνὸς τῶν μελῶν των καὶ σχετικὴ πλειοψηφία, ἢ ὅποια πάντως πρέπει νὰ συγκεντρῶνῃ τὰ δύο πέμπτα τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Τὰ ἀνωτέρω Νομοθετικὰ Διατάγματα ὑποβάλλονται εἰς τὰς Βουλὰς μόλις ἐπαναληφθοῦν αἱ ἐργασίαι των πρὸς κύρωσιν, ἢ ὅποια γίνεται δι' ἐπιψηφίσεως εἰς μίαν μόνον ἀνάγνωσιν κατ' ἀρχὴν καὶ ἄρθρον. Ἐὰν ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας δὲν γίνῃ ἡ κύρωσις αὕτη ὑπ' ἀμφοτέρων ἢ τοῦλάχιστον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καθίστανται τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα ἄκυρα ἐφεξῆς. Ἐὰν ἡ Γερουσία δὲν λάβῃ ἀπόφασιν ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω τετραμήνου προθεσμίας, θεωρεῖται κυρώσασα τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα. Ἐὰν τὰ ἀπορρίψῃ, ἐφαρμόζονται τὰ τοῦ ἀρθροῦ 30, παρατεταμένης ἐπὶ τετράμηνον τῆς ἰσχύος τῶν σχετικῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων.

Ἄρθρον 78.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας συγκαλεῖ τοκτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, ἐκτόκτως δὲ ὡσάκις τὸ κρίνει εὐλογον. Ὁφείλει ὅμως νὰ συγκαλέσῃ ταύτας, ἐὰν κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο συνόδων χρονικὸν διάστημα ζητήσῃν τοῦτο τοῦλάχιστον οἱ ἡμίσεις τῶν βουλευτῶν ἢ τῶν γερουσιαστῶν. Κηρύσσει διὰ Διατάγματος τὴν ἐναρξιν καὶ τὴν λήξιν ἐκάστης συνόδου, ἐπικοινωνεῖ δὲ μετὰ τῶν Βουλῶν διὰ Διαγγελημάτων, ἀνακοινουμένων διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 79.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλὴν πρὶν λήξῃ ἡ περίοδος αὐτῆς μετὰ σύμφωνον ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, λαμβανομένην

κατόπιν προτάσεώς του καὶ κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω προτάσεως συζήτησις πρέπει νὰ περατωθῇ καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπ' αὐτῆς ἐντὸς τὸ πολὺ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ πρότασις θεωρεῖται ἀπορριφθεῖσα.

Δὲν ἐπιτρέπεται διάλυσις δύο συνεχῶν Βουλῶν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Ἡ Βουλὴ διαλύεται ἐπίσης, ἐὰν ἀποφασίσῃ τὴν διάλυσιν ἢ ἰδίᾳ μὲ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς.

Τὸ περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς Διάταγμα προσυπογράφεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, πρέπει δὲ νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν.

Ἄρθρον 80.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπέλλῃ ἀπαξ μόνον τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου μέχρι τριάκοντα τὸ πολὺ ἡμερῶν, εἴτε ἀναβάλλον τὴν ἐναρξιν εἴτε διακόπτων τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς. Ἄλλη ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὴν αὐτὴν Σύνοδον ἄνευ συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὴν περίπτωσιν κυβερνητικῆς μεταβολῆς δὲν δύναται δι' ἀναστολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου νὰ ἀναδληθῇ πέραν τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν ἢ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 89 ἐμφάνισις τῆς νέας Κυβερνήσεως, ἐὰν δ' ἔχῃ προηγηθῇ μακροτέρα ἀναστολή, αὕτη συντομεύεται ἀναλόγως.

Ἄρθρον 81.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὁ ἀνώτατος λειτουργὸς τοῦ Κράτους, ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ διοικήσῃ, ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικὸς καὶ ναυτικὸς βαθμοὺς, διορίζει καὶ παύει κατὰ νόμον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν νόμων ὀριζομένων ἐξαιρέσεων.

Ἄρθρον 82.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀντιπροσωπεύει διεθνῶς τὸ Κράτος, συνομολογεῖ καὶ ἐπικυρώνει συνθήκας εἰρήνης καὶ συμμαχίας, ἐμπορικὰς καὶ ἄλλας συμβάσεις μὲ ἄλλα Κράτη, ἀνακοινώνει δὲ αὐτὰς εἰς τὰς Βουλὰς ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέψουν. Αἱ συνθήκαι εἰρήνης, ἐμπορίας καὶ ὅσαι ἐπιβαρύνουν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους ἢ ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας ἢ περιέχουν παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὀρισθῇ τι ἄνευ νόμου, δὲν ἔχουν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας.

Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύναται νὰ ἀνατρέψουν τὰ φανερά.

Ἄρθρον 83.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κηρύττει τὸν πόλεμον μετὰ προηγουμένην ἐγκρίσιν τῶν Βουλῶν, ἐνομένων εἰς κοινὴν συνεδρίαν. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔχῃ

διαλυθῇ ἢ ἔχῃ λήξῃ ἡ περίοδος αὐτῆς, συγκαλεῖται εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἄρθρον 84.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα ἵνα, κατὰ νόμον, χάριξιν, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινὰς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων. Ἐπίσης δύναται νὰ χορηγῇ ἀμνηστειὰν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ὑπὸ τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἀμνηστειὰ ἐπὶ κοινῶν ἐγκλημάτων οὐδὲ διὰ νόμου ἀπονέμεται.

Ἄρθρον 85.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ εἰς ὑπάρχουσ ἄλλων Κρατῶν τὰ κεκατονισμένα παράσημα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου.

Ἄρθρον 86.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονέμουσι ρητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνάδοντες πρὸς αὐτὸ νόμοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Κυβέρνησις καὶ Ὑπουργοί.

Ἄρθρον 87.

Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συγκείμενον ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Δύναται διὰ Διατάγματος, προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, νὰ διορισθῇ εἰς ἓκ τῶν Ὑπουργῶν Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐν ἑλλείψει τοιοῦτου ὁ Πρωθυπουργὸς ὀρίζει, ὡςάκις παρίσταται ἀνάγκη, ἓνα ἐκ τῶν Ὑπουργῶν προσωρινὸν ἀναπληρωτὴν του.

Ἄρθρον 88.

Πάντες οἱ Ὑπουργοὶ εἶνε ἐξ ὁλοκλήρου ὑπεύθυνοι διὰ τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἕκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως διὰ τὰς πράξεις τῆς ἀρμοδιότητός του.

Ἄρθρον 89.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ὀπολαύῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς. Ὄφείλει μόνις καταρτισθῇ καὶ δύναται ὁποτεδήποτε ἄλλοτε νὰ ζητήσῃ ψήφον ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Ἐὰν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν διακοπῇ αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καλεῖται αὕτη ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, ὅποις ἐκφράσῃ τὴν γνώμην τῆς περὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀποφασεῶς τῆς νὰ ἀποσύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρησιν ἢ ἀπὸ μέλος αὐτῆς. Πρότασις περὶ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰμὴ μετὰ πάροδον δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπορρίψεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοιαύτης προτάσεως, πρέπει δὲ νὰ εἶνε ὑπογεγραμμένη ὑπὸ εἴκοσι τοῦλάχιστον βουλευτῶν καὶ νὰ καθορίζονται ἐν αὐτῇ σαφῶς τὰ θέματα περὶ τὰ ὁποῖα θέλει στοχαρῆ ἢ ἐπὶ τῆς προτάσεως συζήτησις.

Ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ ὑποβληθῇ πρότασις περὶ δυσπιστίας καὶ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ἀνωτέρω διμῆνου, ἐὰν εἶνε ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἡμίσεος τῶν βουλευτῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ πρὸ τῆς παρόδου διμῆρου ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς, οὐδὲ νὰ παραταθῇ πέραν τῶν πέντε ἡμερῶν.

Ἡ περὶ προτάσεως ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας ψηφοφορία δύναται νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ 48ωρον ἐὰν τὸ ζητήσου εἴκοσι βουλευταί.

Πρότασις περὶ ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ, ἐὰν δὲν ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς τοῦλάχιστον τὰ δύο πέμπτα τῶν βουλευτῶν.

Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων δικαιούνται νὰ ψηφίσουν καὶ οἱ Ὑπουργοὶ Βουλευταί.

Ἄρθρον 90.

Οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, τῆς Γερουσίας καὶ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, πλὴν τῶν ἐξεταστικῶν, καὶ ἀκούονται ὡσάκις ζητήσουν τὸν λόγον, ψηφοφοροῦν δὲ μόνον, ἐὰν εἶνε μέλη αὐτῶν. Ἡ Βουλὴ, ἡ Γερουσία καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ αὐτῶν δύναται νὰ ἀπαιτήσουν τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 91.

Εἰδικὸς νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Αἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 90 ἰσχύουν καὶ διὰ τοὺς Ὑφυπουργούς.

Ἄρθρον 92.

Τὸ ἀσυμβίβαστον, τὸ θεσπιζόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 40 ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ, ἰσχύει καὶ διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ.

Ἄρθρον 93.

Διαταγὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἔγγραφος ἢ προφορικῆ, δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς. Ἡ Βουλὴ μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργούς, κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν νόμους, δι' ἀδικήματα διαποικθέντα κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, συγκροτούμενης εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συμφώνως μὲ ὅσα εἰδικὸς νόμος θέλει ὀρίσει. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δύναται νὰ ἀπονεύμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Δικαστικὴ ἐξουσία

Ἄρθρον 94.

Ἡ Δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων κατὰ νόμον ὀρίζοντα καὶ τὰ προσόντα αὐτῶν.

Δύναται διὰ νόμου νὰ ἀνατεθῇ καὶ εἰς Ἀρχάς, ἀσκούσας ἀστυνομικὰ καθήκοντα, ἢ ἐκδίκασις ἀστυ-

νομικῶν παραβάσεων, τιμωρουμένων διὰ προστίμου. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον δικαστικῆς Ἀρχῆς. Ἡ ἔφεσις ἔχει πάντοτε ἀνασταλτικὴν δύναμιν.

Ἄρθρον 95.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδίκαι εἶναι ἰσοβίοιοι, οἱ δὲ Εἰσαγγελεῖς, Ἀντεισαγγελεῖς, Εἰρηνοδίκαι, Πταισματοδίκαι, Γραμματεῖς καὶ Ὑπογραμματεῖς τῶν Δικαστηρίων καὶ Εἰσαγγελιῶν, συμβολαιογράφοι καὶ φύλακες ποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν εἶναι μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ θέσεις.

Οἱ ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος ἀπολαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύναται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως, εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποινικῆς καταδίκης, εἴτε ἔνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἢ νόσου ἢ ἀνεπαρκείας, βεβαιουμένων καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ὀρίζει, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 98 καὶ 99. Ἀποχωροῦν δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας τὰ μὲν μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Πρόεδροι καὶ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμμισθοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑξηκοστοῦ πέμπτου.

Οἱ φύλακες ὑποθηκῶν καὶ συμβολαιογράφοι ἀποχωροῦν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

Ἄρθρον 96.

Αἱ προαγωγαί, αἱ τοποθετήσεις, αἱ μεταθέσεις καὶ αἱ ἀποσπάσεις τῶν ἀπολαύοντων ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὸ Ἐξώτερον ἀποσπωμένων δικαστικῶν ὑπαλλήλων δι' εἰδικὰς ὑπηρεσίας ἢ τοποθετουμένων εἰς ἀνεγνωρισμένας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ θέσεις, ἐκτὸς τῶν ὑπογραμματέων, τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν φυλάκων ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, ἐνεργοῦνται διὰ διατάγματος μετὰ σύμφωνον, εἰδικῶς δὲ καὶ ἐμπειριστατικῶς, ἢ τιολογημένην γνώμην Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς νόμος ὀρίζει. Τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω γνωμοδοτήσεις τοῦ Ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου δύναται ὁ Ὑπουργὸς νὰ παραπέμψῃ εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου συντιθεμένην ἐξ ἀπάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, πλὴν τῶν νομίμως κωλυομένων καὶ ἧς ἢ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικῆ.

Ἡ προαγωγή εἰς τὰς θέσεις Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ὑπαγεται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας, ἐνεργουμένη διὰ διατάγματος μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος δύναται αἱ ἐντὸς τῆς περιφέρειας ἐκάστου Ἐφετείου μεταθέσεις τῶν εἰρηνοδικῶν, πταισματοδικῶν, καὶ τῶν γραμματέων τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ Πταισματοδικείων νὰ ὑπαχθῶν διὰ νόμου εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῶν Ἐφετῶν ἐν Συμβουλίῳ, διατηρουμένης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Δικαστικοῦ

Συμβουλίου διὰ μεταθέσεις ἀπὸ τῆς περιφερείας ἐνὸς Ἐφετείου εἰς τὴν περιφέρειαν ἄλλου.

Ἄρθρον 97.

Δικαστικά ἐπιτροπὰ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια, ὑφ' οἰονδήποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθοῦν

Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει διὰ τὴν περιπτώσιν ἐμπολέμου καταστάσεως ἢ γενικῆς ἔνεκεν ἐξωτερικῶν κινδύνων ἐπιστρατεύσεως, τὰ τῆς προσωρινῆς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18 καὶ 100, τὰ τῆς κηρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων.

Ὁ νόμος οὗτος δὲν δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν τῆς πρὸς ἐφαρμογὴν τούτου συγκαλουμένης Βουλῆς. Τίθεται δὲ κατὰ πάσας ἢ τινὰς μόνον διατάξεις αὐτοῦ εἰς ἐφαρμογὴν, καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς, διὰ Διατάγματος ἀδεία τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκδιδόμενου. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ τῶν δύο νομοθετικῶν Σωμάτων, συνέρχονται ταῦτα εἰς κοινὴν συνεδρίαν καὶ ἀποφασίζουσιν.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ὁ νόμος δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἄνευ ἀδείας, διὰ Διατάγματος, προσυπογεγραμμένου ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ συγκαλοῦνται αἱ Βουλὰι ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, καὶ ἂν ἐτι ἔληξεν ἡ περίοδος τῆς Βουλῆς, ἢ διελύθη αὕτη, ὅπως διὰ πράξεως αὐτῶν ἀποφασίσουν τὴν διατήρησιν ἢ ἄρσιν τῶν ὀρισμῶν τοῦ Διατάγματος. Ἡ βουλευτικὴ ἀσυλία τοῦ ἄρθρου 56 ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος τούτου.

Ἡ ἰσχύς τῶν ἀνωτέρω Διαταγμάτων, προκειμένου μὲν περὶ πολέμου, δὲν ἐπεκτείνεται πέραν τῆς λήξεως αὐτοῦ, προκειμένου δὲ περὶ ἐπιστρατεύσεως, αἴρεται αὐτοδικαίως μετὰ δέμηνον, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν παραταθῇ ἡ ἰσχύς αὐτῶν ἀδεία πάλιν τῶν Βουλῶν.

Οὐδέποτε τὰ τελεσθέντα ἀδικήματα πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν ὁ στρατιωτικὸς νόμος, δύναται νὰ υπαχθοῦν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν συνιστωμένων ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 98.

Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἐκτὸς ἂν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρῆστὰ ἢ τὴν δημοσίαν τάξιν, ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουν νὰ ἐκδίδουν περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 99.

Πᾶσα δικαστικὴ ἀπόφασις πρέπει νὰ ἦναι εἰδικῶς ἠτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλλεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 100.

Ὑπὸ τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων δικάζονται τὰ κικουργήματα, τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα, ὡς καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὡς καὶ ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἐκτὸς τῶν κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ ἄνω ἀδικημάτων τοῦ τύπου, δικαζόμενων πάντοτε ὑπὸ τῶν ὀρκωτῶν δι-

καστηρίων, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ὁποίων δύναται διὰ νόμου νὰ υπαχθοῦν καὶ ἄλλα ἀδικήματα.

Κικουργήματα ὑπαχθέντα δι' εἰδικῶν νόμων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Ἐφετειῶν θέλουν ἐξακολουθήσει δικαζόμενα ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τούτων, ἐφ' ὅσον νόμος δὲν ἤθελεν ἐπαναφέρει ταῦτα ὑπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων.

Τὰ περὶ Στρατοδικείων, Ναυτοδικείων καὶ Δικαστηρίων λειῶν κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων, οἵτινες ὅμως δὲν δύναται νὰ υπαγάγουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων ἀδικήματα διαπραττόμενα ὑπὸ στρατιωτικῶν καὶ στραφόμενα κατὰ τῆς ζωῆς, υἰγείας, τιμῆς, ἀγνεύας καὶ σωματικῆς ἀκεραιότητος τῶν ἰδιωτῶν ἢ ἐν γένει κατὰ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἢ ἀφορῶντα εἰς φθορὰν ἢ βλάβην τῆς περιουσίας των. Οὐδέποτε ἰδιῶται δύναται νὰ υπαχθῶσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων. (*)

Εἰδικὸς νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τῶν εἰδικῶν δικαστηρίων παίδων. Ἐπὶ τῶν δικαστηρίων τούτων δύναται νὰ μὴ ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 94, τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 97, τῶν ἄρθρων 98 καὶ 99, καθὼς καὶ τοῦ παρόντος ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 101.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἐμμισθον ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Διοικητικὴ Δικαιοσύνη

Ἄρθρον 102.

Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως:

α') Ἡ ἐπεξεργασία τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων. β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν κατὰ τοὺς νόμους ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὸ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. γ') Ἡ κατ' αἰτήσιν ἀκύρωσις πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν δι' ὑπέρβασιν ἐξουσίας ἢ κατὰ παράβασιν νόμου, κατὰ τὰ εἰδικότερον διὰ νόμου ὀριζόμενα.

Κατὰ τὰς ὑπὸ στοιχεῖα β' καὶ γ' περιπτώσεις ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 98 καὶ 99 τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 103.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας ὀρίζεται διὰ νόμου, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἦναι μεγαλύτερος τῶν εἰκοσι καὶ ἐνός.

Ἄρθρον 104.

Οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ

(*) Ἐρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 100: «Ἡ ἐννοία τῆς φρᾶς § τοῦ ἄρθρου 100 εἶναι ὅτι δὲν περιλαμβάνονται εἰς αὐτὴν τὰ ἀδικήματα στρατιωτικῶν κατὰ πολιτῶν, τὰ ὁποῖα ἐπίμαχα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν στρατιωτικῆς ἐντολῆς.»

Διατάγματος, προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Ἐπικρατείας, εἶναι δὲ ἰσόβιοι, προστατευομένης τῆς ἰσοβιότητος αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 95, εἰδικώτερον δὲ κατὰ τὰς περὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὰ καθήκοντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἐκτὸς τῶν καθηκόντων τοῦ καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ τοῦ καθηγητοῦ νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν ἀνωτάτων ἰσοτίμων Σχολῶν.

Ἰδιαιτερος νόμος κανονίζει τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας των, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 105.

Αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισθητουμένου διοικητικοῦ ἐξακολουθοῦν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὑπὸ τῶν ὁποίων δικάζονται ὡς νόμῳ προτετιμημένοι, πλην ἐκείνων, δι' ἃς εἰδικοὶ νόμοι συνιστοῦν διοικητικὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 98 καὶ 99 τοῦ Συντάγματος. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ἰσχύουν οἱ ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας. Διὰ νόμου δύνανται νὰ ὑπαχθῶν ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισθητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ κατὰ πρῶτον βαθμὸν.

Αἱ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, ὑπάγονται ἀπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

Ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων α') μεταξύ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν Ἀρχῶν, β') μεταξύ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν Ἀρχῶν καὶ γ') μεταξύ διοικητικῶν καὶ κοινῶν δικαστηρίων δικάζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, μέχρις οὗ ἰδιαιτερος νόμος συστήσῃ πρὸς ἐνδίκασιν ταύτης μικτὸν δικαστήριον, ἀποτελούμενον ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Ἀρεοπαγιτῶν καὶ Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Υπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον

Ἄρθρον 106.

Οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου εἶναι ἰσόβιοι καὶ δὲν παύονται εἰμὴ κατὰ τοὺς ὄρους τοῦ ἀρθροῦ 95, ἀποχωροῦν δὲ ὑποχρεωτικῶς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Αὐτοδιοίκησις καὶ Ἀποκέντρωσις

Ἄρθρον 107.

Τὸ Κράτος διαιρεῖται εἰς περιφερείας, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ πολῖται διαχειρίζονται ἀπ' εὐθείας τὰς τοπικὰς ὑποθέσεις, ὡς ὁ νόμος θέλει ὀρίσει.

Ἡ κοινότης ἀποτελεῖ ἀπαραιτήτως τὴν πρώτην βαθμίδα τῶν τοιούτων ὀργανισμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἦναι κατ' ἐλάχιστον ὄρον δύο βαθμῶν, ἀνεξαρτήτως τῶν δήμων καὶ τῶν συνδέσμων τῶν κοινότητων.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὀργανισμοὺς ἐπὶ ζητημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν σφαῖραν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἀνήκει ἀπαραιτήτως εἰς αἰρετὰ ὄργανα, ἐκλεγόμενα διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας ἢ καὶ ἀμέσως εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀνηκόντων πολιτῶν.

Τὸ Κράτος ἀσκεῖ, καθὼς ὁ νόμος θέλει ὀρίσει, μόνον ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν ὀργανισμῶν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, μὴ ἐμποδίζουσαν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἐλευθέραν δράσιν αὐτῶν.

Τὸ Κράτος δύναται νὰ συντρέχῃ οἰκονομικῶς τοὺς ὀργανισμοὺς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Ἄρθρον 108.

Ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους ὀργανοῦται κατὰ σύστημα ἀποκεντρωτικόν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ κρατικὴ ἐξουσία νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον προστιτὴ εἰς τοὺς πολίτας καὶ νὰ λήθωνται τὰ ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν ζητήματα τὸ ταχύτερον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀμεσωτέρας ἀντιλήψεως τῶν ἀφορωσῶν αὐτὴν συνθηκῶν. Αἱ κεντρικαὶ ὑπηρεσίαι πρέπει νὰ ἔχουν μόνον τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Διοίκησις τοῦ Ἁγίου Ὄρους

Ἄρθρον 109.

Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω, ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βίβλας καὶ ἐξῆς, ἀπατελοῦσα τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἶναι κατὰ τὸ ἀρχαῖον τοῦτου προνομιακὸν καθεστῶς αὐτοδιοίκητον τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦ ὁποῖου ἡ κυριαρχία παραμένει ἄδικτος ἐπ' αὐτοῦ. Ἐξ ἀπόψεως πνευματικῆς διατελεῖ τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὅλοι οἱ μονάζοντες εἰς αὐτὸ ἀποκοτοῦν τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, ἅμα τῇ προσλήψει αὐτῶν ὡς δοκίμων ἢ μοναχῶν χωρὶς ἄλλην διατύπωσιν.

Ἄρθρον 110.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος διοικεῖται κατὰ τὸ καθεστῶς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εἰκοσιν Ἱερῶν Μονῶν του, μεταξύ τῶν ὁποίων εἶνε κατανεμημένη ὀλόκληρος ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἄθω καὶ διατελεῖ ἀναπαλλοτριώτον τὸ ἔδαφος αὐτῆς. Ἡ διοίκησις ἀσκεῖται δι' ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μονῶν του, ἀποτελούντων

την Ἱ. Κοινότητα. Οὐδεμία ἀπολύτως μεταβολὴ ἐπιτρέπεται τοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μονῶν τοῦ Ἀγ. Ὄρους, οὐδὲ τῆς Ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ὑποτελῆ των ἐξαρτήματα, ἀπαγορεύεται δὲ ἡ ἐγκαταβίωσις ἐν αὐτῷ ἑτεροδόξων ἢ σχισματικῶν.

Ἄρθρον 111.

Ὁ λεπτομερὴς καθορισμὸς τῶν Ἀγιορειτικῶν καθεστῶτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας αὐτῶν γίνεται διὰ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸν ὁποῖον, συμπράττοντος τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους, συντάσσουν μὲν καὶ ψηφίζουν αἱ εἴκοσι Ἱεραὶ Μοναί, ἐπικυρώνουν δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν Ἀγιορειτικῶν καθεστῶτων τελεῖ ὡς πρὸς μὲν τὸ πνευματικὸν μέρος ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς πρὸς δὲ τὸ διοικητικὸν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἀποκλειστικῶς καὶ ἡ διαφύλαξις τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 112.

Αἱ εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα 109 καὶ 111 ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἀσκοῦνται διὰ Διοικητοῦ, τοῦ ὁποῖου τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα καθὼς καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Μοναστηριακῶν Ἀρχῶν καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀσκουμένη δικαστικὴ ἐξουσία, καὶ τέλος τὰ τελωνειακὰ καὶ φορολογικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Ἀγίου Ὄρους καθορίζονται διὰ νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Γενικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 113.

Οὐδεμία παρχώρησις, ἀπόκτησις ἢ ἀνταλλαγὴ χώρας δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ νόμου.

Ἐπίσης ἄνευ νόμου δὲν εἶνε δεκτὸς στρατὸς ξένος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικρατείαν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμῆνῃ εἰς τὸ Κράτος ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 114.

Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρίζονται διὰ νόμου. Οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν εἶναι μόνιμοι ἐφόσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θέσεις, πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὔτε μετατίθενται ἄνευ γνωμοδοτήσεως οὔτε ἀπολύονται οὔτε υποβιβάζονται ἄνευ ειδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμον ὀργανωμένου Συμβουλίου καὶ ἀποτελουμένου κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦλάχιστον ἀπὸ μόνιμους ὑπαλλήλους. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καθὼς εἰδικώτερον νόμος ὁρίζει.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἰσχύουν καὶ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Βουλῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπόκεινται ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυσιν καὶ τὸν υποβιβασμὸν εἰς Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἀπὸ δέκα Βουλευτὰς ἢ Γερουσιαστάς,

κληρουμένους ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ οἰκείου Νομοθετικοῦ Σώματος εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης βουλευτικῆς περιόδου.

Τῶν προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος δύναται νὰ ἐξαιροῦνται διὰ νόμου οἱ Πρόεδροι καὶ οἱ Διπλωματικοὶ Πρόκτορες, οἱ Γεν. Διοικηταί, Γενικοὶ Γραμματεῖς καὶ Γεν. Διευθυνταὶ τῶν Ὑπουργείων, οἱ Νομοῤῥχοι, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων γραφείων τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν Προέδρων τῶν Βουλῶν. (*)

Ἄρθρον 115.

Ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Ἀραιοπαγῶν, ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας δικάζονται ὑπὸ πενταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστηρίου, συγκροτουμένου, καθὼς ὁρίζει ὁ νόμος, διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν τριῶν τούτων σωμάτων, τῶν ἐκ δικηγόρων μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Νομ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, λαμβανομένου ἑνὸς μέλους ἐξ ἐκάστου Σώματος. Εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ὑπάγεται καὶ πᾶσα προπαρασκευαστικὴ διαδικασία, οὐδεμία δ' ἄλλη ἄδεια ἀπαιτεῖται.

Εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον δύναται νὰ ὑπαχθῶν διὰ νόμου καὶ αἱ ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Πρωτοδικῶν, Ἐφετῶν καὶ Εἰσαγγελέων.

Ἄρθρον 116.

Ἡ κατὰ πρῶτον βαθμὸν πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ Συμβουλίου συγκειμένου ἀπὸ δύο μέλη ἐξ ἐκάστου τῶν Σωμάτων τούτων, καὶ τρεῖς καθηγητὰς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁριζομένους διὰ κλήρου, προεδρευομένου δὲ ὑφ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ἐλεγχομένου παρὰ τῶν ἰδίων. Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐξαιροῦνται ἐκαστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Σῶμα ἐκεῖνο, δι' ἐνεργείαν τοῦ ὁποῖου, εἴτε ὁλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ, καλεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον. Νόμος ὁρίζει τὰ κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀνωτέρας πειθαρχικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω διωκομένων. (**)

Ἄρθρον 117.

Τὰ ἀσυμβίβαστα τοῦ ἄρθρου 40 ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐμμίσθους δημοσίους ὑπαλλήλους.

Οὐδέποτε αἱ ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου ἢ ταμείων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἀμοιβαὶ ἢ οἰαιδήποτε ἄλλαι ἀπολαναὶ ἐμμίσθον δημοσίου ὑπαλλήλου ἐνεκα παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δύναται νὰ ὑπερβῶν ἐν τῷ συνόλῳ τῶν μηνιαῶν τὸν ὀργανικὸν μισθὸν αὐτοῦ.

(*) Ἐρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 114 : « Αἱ ἐν τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ ἄρθρου 114 ἀναφερόμενα καὶ προὑπάρχουσα ἐξαιρέσεις μονιμότητος ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενα. »

(**) Ἐρμηνευτικὴ δῆλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 116 : « Ἡ ἀνωτέρω πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀσκεῖται καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά αὐτῶν ὡς μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου. »

Ἄρθρον 118.

Ἡ ἐνέργεια μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν κεντρικῶν συμβουλίων τῶν Ὑπουργείων, πλὴν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, κατὰ τὴν ἐκδοσὶν ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσιν ὑπαλληλικὰς μεταβολὰς καὶ προαγωγὰς ἢ ἀσκήσιν πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ὑπόκειται καὶ εἰς τὸν ἰδιαιτέρον ἄμεσον ἔλεγχον τῶν Βουλῶν κατὰ τὰς ἀκολούθους διατάξεις.

Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, συνιστωμένη κατὰ τὸ ἄρθρον 55, βεβαιώσῃ ὅτι ὑπάρχουν σοβαροὶ ἔνδειξεις, ὅτι μέλος τι τῶν ἀνωτέρω συμβουλίων κατὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως τῶν μνησθεισῶν κατηγοριῶν ἐνήργησε μεροληπτικῶς, συνιστᾶται ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας εικοσαμελὲς συμβούλιον ἐκ γερουσιαστῶν διὰ κληρώσεως, γινομένης εἰς συνεδρίαν τῆς Γερουσίας. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔχει τὰ ἀνακριτικὰ δικαιώματα τῶν ἐξεταστικῶν κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἐξετάζει τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐφόσον ἤθελεν εὔρει βασίμους τὰς αἰτιάσεις, δύναται δι' ἀποφάσεως ἠτιολογημένης καὶ λαμβανομένης δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν μελῶν του νὰ ἐπιβάλῃ οἰανδήποτε πειθαρχικὴν ποινὴν εἰς τὸν παραβάντα τὰ καθήκοντά του ὑπάλληλον, τῆς ὁριστικῆς ἀπολύσεως συμπεριλαμβανομένης, ἣτις εἶνε ὑποχρεωτικῶς ἐκτελεστή.

Συστάσις ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τῆς παραβάσεως.

Ἡ ἀσκῆσις τοῦ ἀνωτέρω ἐλέγχου δὲν περιορίζει τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ οὐδὲ τὸν κανονικὸν ἔλεγχον ἀπὸ τὰς Βουλὰς. Ἐπίσης δὲν καταργεῖ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἄρθρου 115 ἢ οἰουδήποτε ἄλλου παρεμφεροῦς Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Μεταξεταικὰ διατάξεις.

Ἄρθρον 119.

Πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, μικρῶν κτηνοτρόφων καὶ προσφύγων, ἀγροτῶν ἢ ἀσπιῶν, χωρεῖ ἐπὶ μίαν πενταετίαν παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 19, ὡς ἐκάστοτε ὀρίζει ὁ νόμος, ὑπὸ τοὺς ἐπομένους περιορισμοὺς.

Διὰ τὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν προσφύγων χωρεῖ ἀπαλλοτριώσεις καὶ κατάληψις πρὸ τῆς ἀποζημιώσεως ἀνοικοδομητῶν γηπέδων πρὸς ἴδρυσιν συνοικισμῶν ἐξ εἴκοσι τοῦλάχιστον οἰκιῶν, οὐχὶ μικροτέρας συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν δύο χιλιάδων τετραγ. μέτρων, ἢ πρὸς ἐπέκτασιν ἢ συμπλήρωσιν ὑφισταμένων συνεικισμῶν. Ἡ συνπερὶ τῆς συρροῆς τῶν προσφύγων ἐτελθοῦσα ὑπερτίμησις τῶν γηπέδων δὲν δύναται νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν ἀποζημιώσιν, ἣτις ὑπολογίζεται διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην εἰς τὴν μέσσην τιμὴν τοῦ

Σεπτεμβρίου 1922, ἀναγομένη εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς.

Γήπεδα, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἤδη ἀνοικοδομηθῆ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ ἐξ εἴκοσι τοῦλάχιστον οἰκιῶν καὶ οὐχὶ κατωτέρας συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν 2000 τετρ. μέτρων, ὑπόκεινται εἰς ἀπαλλοτριώσιν, τῆς ἀποζημιώσεως ὀριζομένης κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἐπὶ ἀπαλλοτριώσεως λειβαρίων ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν αὐτοτελῆ ἀποκατάστασιν μικρῶν κτηνοτρόφων, ἢ ἀποζημιώσις ὀρίζεται οὐχὶ κατωτέρα τῶν 2)3 τοῦ μέσου ὄρου τῆς τιμῆς τῶν λειβαρίων κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1914 τριετίαν εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς ἢ οὐχὶ κατωτέρα τοῦ 15πλάσιου τοῦ θεμιτοῦ μισθώματος τοῦ ἔτους 1926 - 27. Τὰ δημοτικά, κοινοτικά καὶ ἀναλλάξιμα λειβάδια δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἐξαιροῦνται τῆς κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀπαλλοτριώσεως 1) γεωργικαὶ μικροῖδιοκτησίαι αὐτοπροσώπως καλλιεργούμεναι ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ τῆς οἰκογενείας του, 2) ὀπωσδήποτε καλλιεργούμεναι γαῖαι μέχρι 300 στρεμμάτων, 3) λειβάδια πρὸς αὐτοτελῆ ἀποκατάστασιν μικρῶν κτηνοτρόφων μέχρι 300 στρεμμάτων, 4) γήπεδα διὰ προσφυγικὴν ἀστικὴν ἀποκατάστασιν μέχρι 500 τετραγωνικῶν μέτρων, 5) γήπεδα ἀνήκοντα εἰς ἰδιοκτίαν ὑποστάντας ἤδη ἀγροτικὴν ἀπαλλοτριώσιν, καὶ 6) Αἰ μὴ διὰ διηνεκῶν βαρῶν βεβαρυμένα φυτεῖα ἀμπέλων, σταφιδαμπέλων, ἐλαιῶν, ὀπωροφόρων δένδρων καὶ δάση ἐφόσον ἐξαιροῦνται ἀπὸ τῶν νῦν ἰσχύοντων ἀγροτικῶν νόμων καὶ ἀνήκουν εἰς φυσικὰ πρόσωπα.

Εἰδικοὶ νόμοι καὶ κατὰ παρέκκλισιν τοῦ ἄρθρου 19 ὀρίζουσι τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως μοναστηριακῶν κτημάτων.

Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες νόμοι περὶ ἐξαγορῶν ἐμφυτευτικῶν κτημάτων ἢ περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ἀγροληπτικῶν καὶ ἔδαφονομικῶν βαρῶν θεωροῦνται ὡς μὴ ἀντικείμενοι εἰς τὸ Σύνταγμα. (*)

Ἄρθρον 120.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θέλει συγκροτηθῆ ἐντὸς ἐνὸς ἔτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος.

Κατὰ τὴν πρώτην συγκρότησιν ὁ διορισμὸς τῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας θὰ γίνῃ διὰ Διατάγματος.

(*) Ἐπισημειωτικὰ δηλώσεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 119: 1) «Εἰς τὴν διάταξιν τῆς ε' παραγράφου, ἐδαφίου 2 δὲν ὑπάγονται: α' αἱ μεταστάσεις, β' αἱ κληρονομίαι τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης τῶν ὁποίων τὰς ἐξαίρουσιν ἐκτάσεις κανονίζει ὁ νόμος. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔνοιαν τοῦ ἐδαφίου τούτου ἡ ἐξαίρεσις τῶν 300 στρεμμάτων χωρεῖ ἀπᾶς ἐπὶ τσιφλικίων ἀνήκοντων διηρημένους εἰς πλείονας ἰδιοκτησίας.

2) Ἡ ἀληθὴς ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος εἶναι ὅτι συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἀγροληπτικαὶ ἐμφυτευτικαὶ καὶ ἔδαφοληπτικαὶ Κερκίρας καὶ Δευκίδος ὡς ἀπὸ τῆς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀγροληπτικῶν, ἐμφυτευτικῶν καὶ ἔδαφοληπτικῶν κτημάτων ἀπὸ τῶν ἐπιβαρυνόντων αὐτὰ διηνεκῶν βαρῶν, περὶ ὧν εἰδικοὶ νόμοι προβλέπουσι, καὶ μέχρις ἐκδόσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ἐπιβληθεισῶν καὶ ὑποβληθεισῶν ἀξίσεων.

3) Εἰς τὴν διάταξιν τῆς προτελευταίας παραγράφου περιλαμβάνεται καὶ ὁ νόμος 3345 περὶ Ταμείων Ἐπείγουσιν Πολεμιστῶν Κρήτης δυνάμενος νὰ τροποποιηθῇ διὰ νόμου.»

τος προκαλουμένου κατοπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 121.

Τὸ ἐξλογικὸν προνόμιον τῶν νήσων Ὑδρας, Σπυριδίου καὶ Ψαρῶν διατηρεῖται μέχρι τοῦ ἔτους 1944, ὅτε συμπληροῦται ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως τῆς 3ης Σεπτεμβρίου παραχωρήσεώς του.

Ἄρθρον 122.

Τὰ μέχρι τοῦδε παραχωρημένα ἑλληνικὰ παρῶσημα εἰς Ἑλληνας πολίτας, ὡς καὶ αἱ ἄδειαι ἀποδοχῆς ξένων παρασήμων ὑπὸ Ἑλλήνων ὑπηκόων, ἀνακαλοῦνται.

Ἄρθρον 123.

Ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος θὰ ψηφισθῶσιν ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, εἰσαγόμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, οἱ νόμοι ὧν τὴν ψήφισιν προβλέπουσιν αἱ καθ' ἕκαστον διατάξεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 124.

Λιὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ παρόντος Συντάγματος Προεδρικὴν ἐκλογὴν ἢ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 67 ὀριζομένη πρὸς σύγκλησιν τῆς Βουλῆς τοιμηνία, ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Γερουσίας εἰς Σώμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ἰσχὺς καὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρον 125.

Μόνον αἱ μὴ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος δύναται νὰ ἀναθεωρηθοῦν μετὰ πένταετίαν κατὰ τὰ κατωτέρω ὀριζόμενα:

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1927.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΘΡ. Α. ΖΑΓΜΗΣ

Ἡ πρότασις πρὸς ἀναθεώρησιν, περιλαμβάνουσα ὀριζόμενας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, δύναται νὰ υποβληθῇ εἴτε εἰς τὴν Βουλὴν εἴτε εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ πρέπει πρῶτον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἔπειτα δέ, μετὰ πάροδον τριῶν μηνῶν, νὰ γίνῃ ἐπίσης ἀποδεκτὴ ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων, συνερχομένων ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, διὰ πλειοψηφίας τοῦλάχιστον τῶν τριῶν πέμπτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως προεδρεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

Αἱ ἀναθεωρούμεναι διατάξεις ἰσχύουν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς των εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις δύναται νὰ υποβάλῃ τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως ἀπόφασίν της εἰς Δημοψήφισμα, ὅποτε αἱ ἀναθεωρούμεναι διατάξεις τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν, ἐὰν ἐγκριθῶσι παρὰ τοῦ λαοῦ.

Ἄρθρον 126.

Τὸ παρὸν Σύνταγμα, ὡς ἀναθεωρήθη καὶ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τίθεται εἰς ἐνέργειαν εὐθὺς ὡς ἀπογραφῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 127.

Ἡ τήρησις τοῦ Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.